EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 10.5.2017
COM(2017) 240 final

OPLÆG

OM STYRING AF GLOBALISERINGEN

FORORD

Den 1. marts 2017 fremlagde Europa-Kommissionen en hvidbog om Europas fremtid. Den er udgangspunktet for en ærlig og omfattende debat om Unionens fremtid med 27 medlemmer. For yderligere at bidrage til debatten fremlægger Europa-Kommissionen en række oplæg om centrale emner, som vil være af afgørende betydning de kommende år.

Dette dokument om styring af globaliseringen er den anden rapport i rækken. Det har til formål at foretage en rimelig og evidensbaseret vurdering af globaliseringens betydning for Europa og europæerne.

Mange europæere, navnlig unge mennesker, ser, hvorledes forbindelser med mennesker i andre lande og på andre kontinenter kan gøre deres liv bedre. De har god grund til at gøre dette — ca. en tredjedel af vores nationale indkomst hidrører fra handel med resten af verden.

Men mange europæere er også bekymrede. For dem er globaliseringen ensbetydende med tab af arbejdspladser, social uretfærdighed eller lave miljø- og sundhedsstandarder samt lave standarder for beskyttelse af privatlivets fred. De anser det for at være en faktor, der bidrager til undergravning af traditioner og identiteter. Disse bekymringer bør der tages højde for. Og det er kun ved at forsøge at løse disse problemer åbent, at vi kan gøre det. Debatten vil gøre os stærkere og bedre rustet til at finde bæredygtige og retfærdige løsninger, som er i overensstemmelse med europæernes ønsker.

I dag bliver lokale spørgsmål mere end nogensinde globale, og globale spørgsmål bliver lokale. Selv om globaliseringen påvirker næsten alle aspekter af vores liv, oplever vores borgere og regioner denne udvikling meget forskelligt.

Tidspunktet er derfor kommet til at overveje, hvad EU kan gøre for at forme globaliseringen i overensstemmelse med vores fælles interesser og værdier. Til at spørge, hvad vi kan gøre for at beskytte og forsvare de europæiske borgere, især de mest sårbare, og give dem større indflydelse. Og til at blive enige om, hvordan EU – lige fra EU-institutionerne til medlemsstaterne, regionerne, kommunerne, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet i bredere forstand, virksomheder, universiteter – og sine internationale partnere kan samles for at styre globaliseringen.

Erklæring fra lederne af de 27 medlemsstater og

fra Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen

"*Den Europæiske Union står i dag over for hidtil usete udfordringer, både globalt og internt: regionale konflikter, terrorisme, stigende migrationspres, protektionisme og sociale og økonomiske uligheder. Vi er sammen fast besluttet på at adressere udfordringerne i en verden under hastig forandring og give vores borgere såvel sikkerhed som nye muligheder. Vi vil gøre Den Europæiske Union stærkere og mere robust gennem endnu større enhed og solidaritet blandt os og respekt for fælles regler. Enhed er både en nødvendighed og vores frie valg. Enkeltvis ville vi blive kørt ud på et sidespor af den globale dynamik. Ved at stå sammen har vi størst chance for at påvirke den og forsvare vores fælles interesser og værdier***."**

Rom, den 25. marts 2017

"At være europæer er også ensbetydende med at være åben og handle med vores naboer i stedet for at bekrige dem. Det er ensbetydende med at være verdens største handelsblok, der har handelsaftaler på plads eller undervejs med mere end 140 partnere over hele verden.

Og handel betyder beskæftigelse – for hver 1 mia. EUR, vi genererer i eksport, skabes der 14 000 ekstra job i EU. Og mere end 30 mio. job, dvs. 1 ud af 7 af alle job i EU, afhænger nu af eksporten til resten af verden."

Jean-Claude Juncker

Formand for Europa-Kommissionen

Talen om Unionens tilstand, den 14. september 2016

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. STATUS OVER GLOBALISERINGEN OG DENS VIRKNINGER

1.1. Globalisering er ikke noget nyt, men er i hastig forandring

1.2. Den er en drivkraft for forandring ...

1.3. ... men den indebærer også udfordringer

2. FREMTIDSUDSIGTER

2.1. Globaliseringen kommer til at se meget anderledes ud i 2025 ...

2.2. ... og fristelsen til at forlade sig på isolationisme eller passivitet skal modstås

3. EU'S INDSATS UDADTIL: INTERNATIONALT SAMARBEJDE MED HENBLIK PÅ AT FORME GLOBALISERINGEN, ØKONOMISK DIPLOMATI OG REDSKABER, DER SKAL SIKRE LIGE KONKURRENCEVILKÅR

3.1. EU er allerede en drivkraft for en mere retfærdig verdensorden ...

3.2. ... men der bør gøres mere fremover ...

3.3. ... og EU bør tage skridt til at genoprette lige konkurrencevilkår

4. EU'S INDSATS INDADTIL: OPBYGNING AF MODSTANDSDYGTIGHED GENNEM BEDRE DELING AF FORDELE OG FREMME AF KONKURRENCEEVNEN PÅ LÆNGERE SIGT

4.1. Stærke social- og uddannelsespolitikker er afgørende for at sikre modstandsdygtighed og en retfærdig fordeling af velstanden ...

4.2. ... og der er samtidig behov for en større indsats for at gøre Europa til en konkurrencedygtig og innovativ økonomi ...

4.3. ... i tæt partnerskab med mere selvstændige regioner

5. KONKLUSION

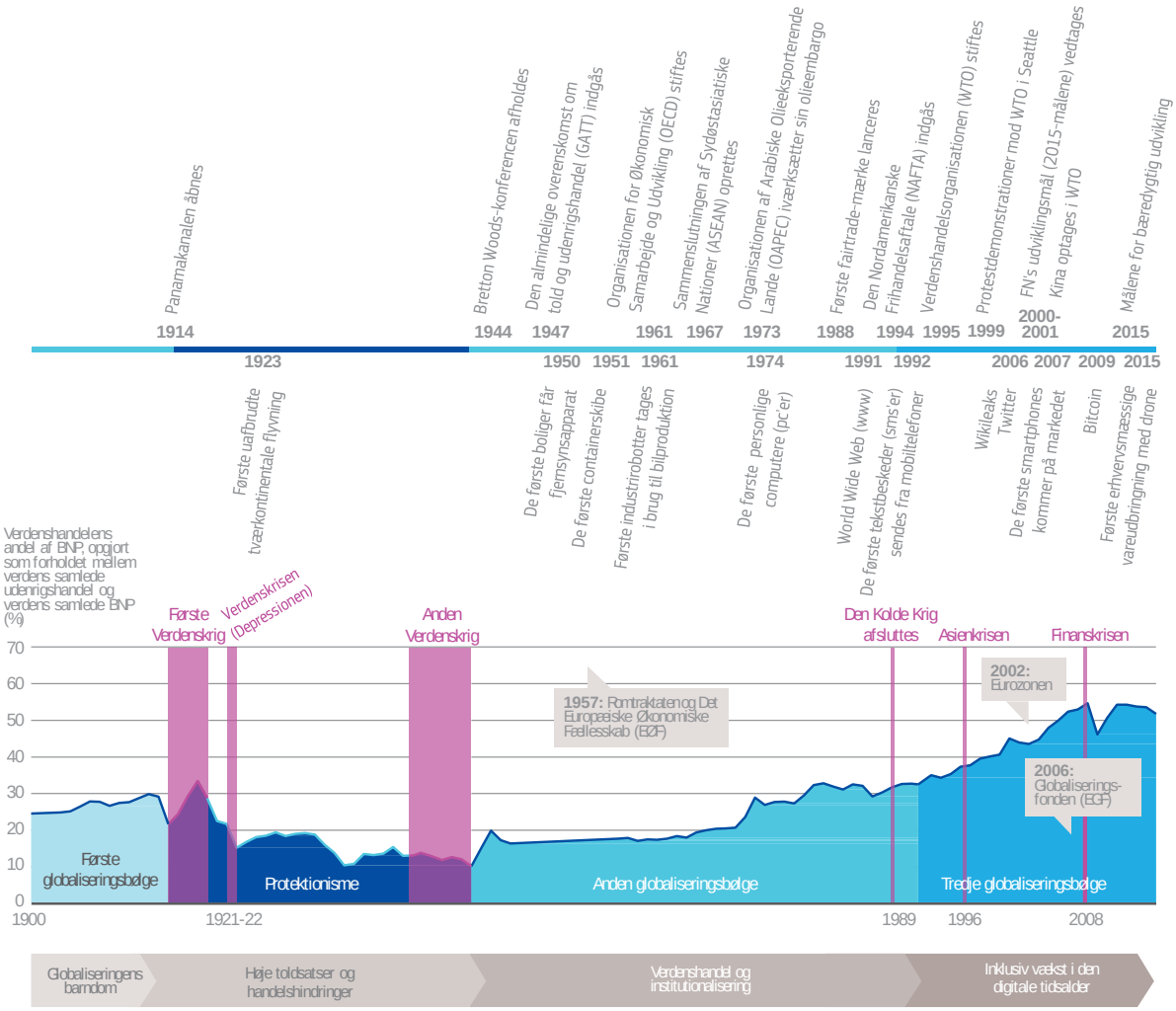
1. STATUS OVER GLOBALISERINGEN OG DENS VIRKNINGER

1.1. Globalisering er ikke noget nyt, men er i hastig forandring

Der har været globalt samspil i århundreder, hvilket afspejler menneskets tilbøjelighed til at finde nye muligheder, opdage nye mennesker og steder samt udveksle idéer og varer. Hoveddrivkræfterne bag globaliseringen var tidligere varehandel og kapitalstrømme. I dag er den stadig mere videnbaseret som følge af de hurtige teknologiske forandringer.

Gennembrud, som f.eks. internettet og de nye vækstøkonomier, har yderligere fremskyndet de globale udvekslinger og forandret deres karakter. De fleste produkter fremstilles ikke længere i kun et land, men er snarere "Made in the world". De omfatter råvarer, komponenter, teknologier og tjenesteydelser, der kommer fra forskellige lande og kontinenter. Smartphones eller medicinsk udstyr kan være designet i Europa eller USA og samlet i Asien eller Østeuropa med dele, som er fremstillet andre steder. Forsyningskæderne er blevet globale.

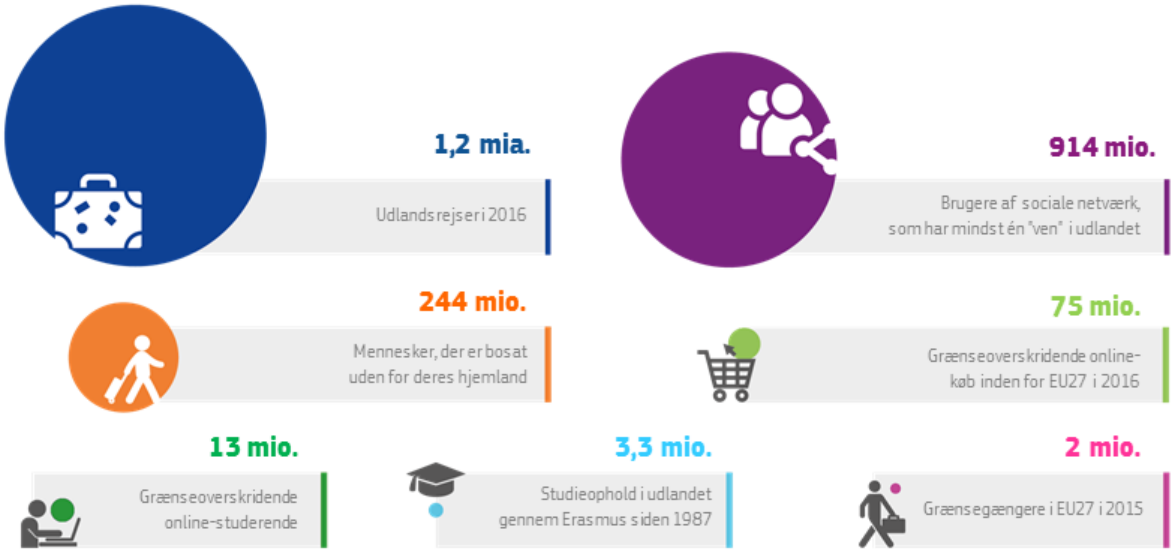
Figur 1: Globaliseringens faser

Kilde: Europa-Kommissionen (2016), Klasing og Milionis (2014), og Verdensbanken (2017), tilpasset fra NBER Macrohistory Database.

I begyndelsen af 1970'erne tegnede handel tegnede sig for mindre end 20 procent af det globale BNP, men nu repræsenterer den cirka halvdelen. Og selv om den traditionelle handel med varer er stort set stabil, vokser andre former for udveksling, f.eks. datastrømme, stadig eksponentielt. Det skønnes, at dataøkonomiens værdi med de passende rammer vil stige til 739 mia. EUR i 2020, hvilket svarer til 4 % af EU's samlede BNP og er mere end en fordobling af den aktuelle værdi.

Figur 2: Globalt er realiteten i dag

Bemærkning: data for 2016 eller seneste foreliggende (2015)

Kilde: McKinsey Global Institute, FN, World Tourism Organisation, OECD og Europa-Kommissionen

Samtidig står verden over for flere og flere tværnationale udfordringer, fra hidtil usete migrationsstrømme til terrortrusler, finanskriser, pandemier eller klimaændringer. Selv de største og rigeste lande har ikke længere kapacitet til at klare de udfordringer, de står over for. I verden af i dag bliver globalt samarbejde stadig vigtigere.

1.2. Den er en drivkraft for forandring ...

En verden med flere indbyrdes forbindelser har givet nye muligheder. Borgerne rejser, arbejder, uddanner sig og bor i andre lande end hjemlandet. De interagerer med hinanden på nettet og udveksler idéer, kulturer og erfaringer. Studerende har online-adgang til kurser ved førende universiteter i hele verden. Landene kan producere mere med mindre gennem specialisering i det, de er bedst til, og udnyttelse af stordriftsfordele på de globale markeder. International konkurrence, den globale klimaindsats, videnskabeligt samarbejde og udveksling af ideer har fremmet kreativitet og innovation. Virksomheder, der er aktive på de

internationale markeder forbliver konkurrencedygtige, fordi de kan lære og tilpasse sig hurtigere[1].

Europas eksport er vokset, da kunder verden over efterspørger de varer og tjenesteydelser af høj kvalitet, vi leverer. Vores fly, luksusbiler, industrimaskiner, kosmetik og sundhedsprodukter, luksustøj og fødevarer af høj kvalitet er yderst efterspurgte. Sammen med den rådgivning, ingeniørvirksomhed eller transporttjenester, vi leverer, bidrager disse til en stærk EU-eksport, som udgjorde i alt 1 746 mia. EUR i 2016 og sikrede mere højtlønnede job. Hver gang der eksporteres for en mia. euro, skabes der 14 000 arbejdspladser. Det er ikke kun store virksomheder, der nyder godt af dette. Over 80 % af de europæiske eksportører er SMV'er[2].

En italiensk SMV sælger præcisionsrengøringsmaskiner til kunder i luft- og rumfartsindustrien, medicinalindustrien og industrien for luksusvarer i Europa, Israel, Kina og Indien. Virksomheden beskæftiger en lang række arbejdstagere i sin egen region og bidrager til den lokale økonomi gennem sin forsyningskæde og skatteindbetalinger.

Billigere inputmaterialer og nye teknologier, der importeres fra udlandet, gør også vores virksomheder mere konkurrencedygtige og medvirker dermed til at bevare job i EU. 80 % af EU's import består af råmaterialer, investeringsgoder og komponenter, der er nødvendige for, at den europæiske økonomi kan fungere.

Import giver også de europæiske forbrugere et større udvalg og lavere priser. Dette bidrager til at hæve levestandarden og forbedre købekraften, navnlig for husholdninger med lave indtægter, der forbruger flere varer og tjenesteydelser som andel af deres indkomst. De fleste europæere har nu adgang til prismæssigt overkommelige smartphones, computere, tøj, mad, lægebehandling og transport, som ikke var til rådighed for tidligere generationer.

Direkte udenlandske investeringer er en vigtig kilde til kapital og teknologioverførsel. Mange mennesker fra lande uden for EU er med succes blevet integreret i vores samfund. De har udfyldt kritiske huller i arbejdsstyrken – fra ældrepleje til arbejdskraft inden for landbruget eller specialiseret forskning og produktudvikling.

De stigende udgifter og knapheden på naturressourcer, befolkningstilvækst og forurening har tilskyndet nye vækstøkonomier til hurtigt at skifte væk fra fossile brændstoffer og udvikle renere energi- og ressourceeffektive teknologier, hvilket medfører højere miljøstandarder.

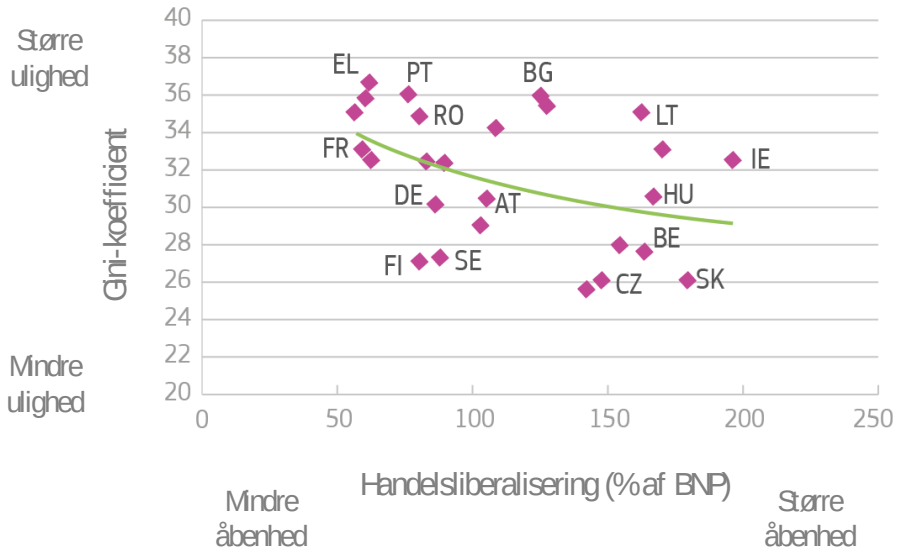
Global handelsliberalisering har øget EU's økonomiske vækst, hvilket øger velstanden og medvirker til at bevare vores konkurrenceevne[3]. EU's andel af verdens vareeksport er fortsat på over 15 % og er kun faldet ubetydeligt siden århundredskiftet, og siden Kina har opnået status som medlem af Verdenshandelsorganisationen og er blevet et kraftcenter for eksport. Visse medlemsstater, der er mest integreret i de globale forsyningskæder, har også både højere indtægter og mindre ulighed. Denne succes har givet ressourcer til at opretholde vores sociale model og beskytte miljøet.

[1] Europa-Kommissionen, 2010, Report Internationalisation of SMEs.

[2] Europa-Kommissionen, 2015, "EU exports to the world: effects on employment and income".

[3] IMF, World Bank, WTO (2017) Making Trade an Engine of Growth for All. The Case for Trade and for Policies to Facilitate adjustments.

Figur 3: Åbne økonomier i EU ikke er mere ulige

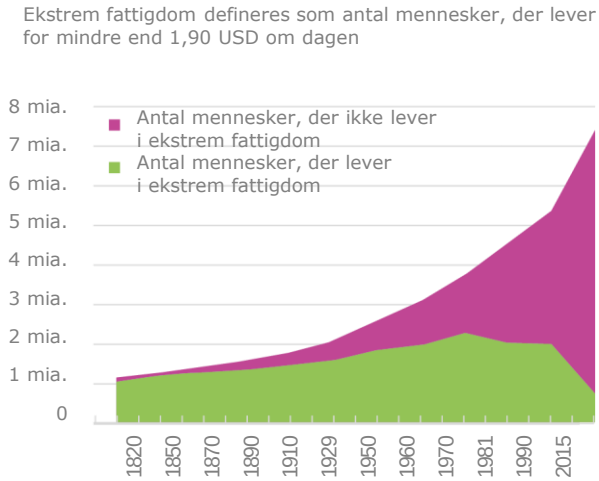
Bemærkning: Seneste tilgængelige data (2012). Fordelingen af indtægterne mellem enkeltpersoner ved hjælp af Gini-koefficienten, hvor 0 svarer til fuldstændig lighed. Handelsliberalisering som importens og eksportens andel af BNP

Kilde: Verdensbanken, 2017.

Globaliseringen har haft tilsvarende positive virkninger rundt omkring i verden[4]. Den har bidraget til at løfte hundreder af millioner af mennesker ud af fattigdom og gjort det muligt for fattigere lande at indhente en del af deres efterslæb. Den har spillet en vigtig rolle med hensyn til at skabe stabilitet, demokrati og fred. FN's mål for bæredygtig udvikling har givet en global ramme for løsning af problemerne vedrørende fattigdom, forbedring af levestandarderne i udviklingslandene, hvilket i sidste ende også skaber eksportmarkeder for fremtiden. Udsigt til en bæredygtig fremtid med velstand hjemme hjælper også med at reducere og håndtere illegale migrationsstrømme til Europa.

[4] OECD (2017), Key Issues Paper: Making Globalisation Work; Better Lives For All, C(2017) 32.

Figur 4: Hver dag er der flere, der hjælpes ud af fattigdom i verden

Bemærkning: International dollar er justeret for prisforskelle mellem lande og for prisændringer over tid (inflation)

Kilde: Max Roser baseret på Verdensbanken (2017) samt Bourguignon og Morrisson (2002)

1.3. ... men den indebærer også udfordringer

Samtidig medfører globaliseringen også udfordringer. Fordelene er ikke jævnt fordelt blandt mennesker og regioner, hvoraf nogle i mindre grad end andre er i stand til at tilpasse sig forandringer og konkurrence. I løbet af de seneste årtier har mange lande - ofte med lavere løn, miljøstandarder, eller skatter - i stigende grad konkurreret med Europa i industrisegmenter præget af ringere kvalifikationer og værditilvækst. Den omstændighed, at andre lande ikke alle har de samme levestandarder, sociale standarder, miljøstandarder, skattemæssige standarder og andre standarder som Europa betyder, at virksomhederne kan benytte disse forskelle til at opnå en konkurrencemæssig fordel. Dette har ført til fabrikslukninger og tab af arbejdspladser eller et nedadgående pres på arbejdstagernes løn- og arbejdsvilkår. Virksomheder, som ikke er i stand til at konkurrere med mere produktive eller billigere udenlandske konkurrenter, lukker, hvilket har varige virkninger for dem, der afskediges, deres familier og regionen som helhed.

Visse udenlandske virksomheder og regeringer har udøvet illoyal handelspraksis. Europæiske industrier som f.eks. stål og skibsbygning har lidt skade som følge af dumpingimport, der er knyttet til offentlige tilskud og overkapacitet i visse tredjelande. Andre lande nyder godt af fordelene ved international åbenhed gennem øget eksport, men undlader at gøre gengæld og lader deres indenlandske økonomi forblive lukket for udenlandske virksomheder.

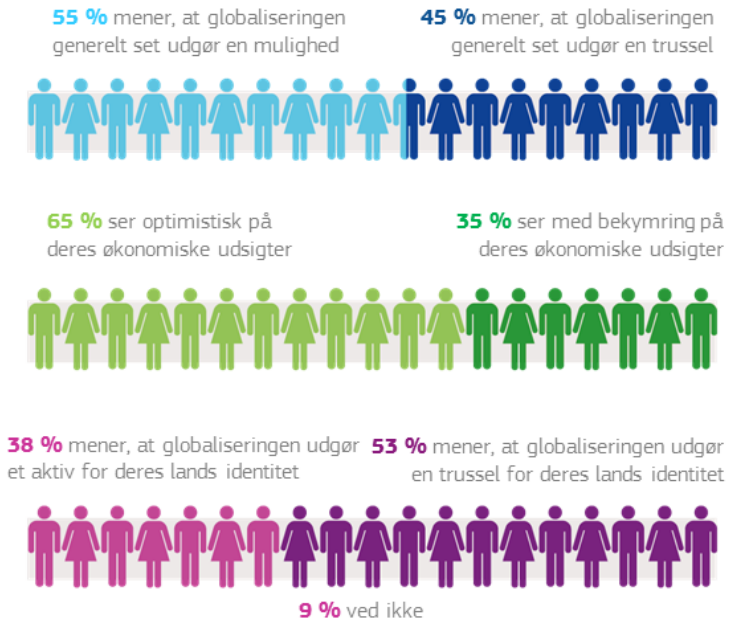
Store selskaber kan desuden udnytte smuthuller i de internationale regler og flytte overskuddet til lavbeskatningsområder frem for at betale skat der, hvor de producerer og sælger. Disse strategier berøver EU-medlemsstaterne for skatteindtægter og bidrager til en følelse af uretfærdighed, og af at global integration kun er til gavn for større virksomheder og velstillede borgere.

En kombination af globalisering og teknologisk forandring har øget efterspørgslen efter faglært arbejdskraft, men reduceret antallet af job for personer med ringere kvalifikationer, navnlig i fremstillingssektoren. Afskedigede arbejdstagere kæmper for at få et nyt job, navnlig når det indebærer erhvervelse af nye færdigheder.

Lovlig indvandring har generelt sat skub i økonomien i modtagerlandene og kan give EU de nødvendige færdigheder til at afhjælpe manglen på arbejdskraft. Når infrastrukturen og integrationsbestræbelserne på lokalt niveau ikke har holdt trit med stigningen i omfanget af migration, kan dette dog føre til sociale spændinger i samfundet. Det kan navnlig i lande og regioner med høj arbejdsløshed og udstødelse medføre høje økonomiske og samfundsmæssige omkostninger, mens marginalisering i nogle tilfælde også kan føre til radikalisering.

Medmindre der fortsat træffes aktive foranstaltninger, er der en risiko for, at globaliseringen vil forstærke effekten af de teknologiske fremskridt og den seneste økonomiske krise og bidrage yderligere til stigende ulighed og social polarisering. I løbet af det sidste årti har middelklassens realindkomst i husholdninger i EU og andre avancerede økonomier overordnet set været stagnerende, selv om økonomien generelt er vokset. Selv om ulighederne i Europa stadig er langt mindre markante end i andre dele af verden, ejer den rigeste procent af befolkningen stadig 27 procent af den samlede formue[5].

Figur 5: Europæerne har et blandet syn på globalisering

Kilde: Bertelsmann Stiftung og Europa-Kommissionen (2016)

Mange borgere har den opfattelse, at globaliseringen direkte truer deres identitet og traditioner og ødelægger den kulturelle mangfoldighed og deres levevis. Borgerne er bekymrede for, at de ikke er i stand til at kontrollere deres fremtid og føler, at deres børns muligheder vil blive dårligere end deres egen. Dette skyldes en fornemmelse af, at regeringerne ikke længere har kontrol med og ikke er i stand til eller villige til at forme globaliseringen og håndtere dens virkninger på en måde, som er til gavn for alle. Dette er den politiske udfordring, vi nu må tage op.

[5] Julius Bear, Wealth Report: Europe. September 2014.

2. FREMTIDSUDSIGTER

2.1. Globaliseringen kommer til at se meget anderledes ud i 2025 ...

Vi er stadig tidligt i den overgangsfase, hvor digitalisering, robotter, kunstig intelligens, tingenes internet og 3D-printning vil revolutionere den måde, hvorpå vi producerer, arbejder, bevæger os og forbruger.

Figur 6: Globalisering dengang og nu

Kilde: Europa-Kommissionen, McKinsey Global Institute, OECD

Næsten alle sektorer vil undergå forandringer, herunder f.eks.:

- **transport** med f.eks. førerløse og internetforbundne biler, droner eller delebiler
- **energi** med f.eks. intelligente net, vedvarende energi og decentral produktion
- **landbrugsfødevarer** med f.eks. klimavenligt landbrug og applikationer, der begrænser madspild
- **telekommunikation** med f.eks. stærkere net, virtual reality, virtuelle arbejdsområder
- **distribution** med den stigende betydning af e-handel
- **finansielle tjenesteydelser** med f.eks. virtuelle banker og forsikringsselskaber eller crowdfunding,
- **fabriksproduktion med automatisering, eller**
- **sundhedspleje** med f.eks. online diagnosticering og sundhedspersoners øgede grænseoverskridende mobilitet.

Automatisering gør arbejdskraftomkostninger mindre relevante i forbindelse med beslutninger om placering af produktionen. Dette bidrager rent faktisk til at bringe visse former for fremstillingsvirksomhed tilbage til Europa som konstateret i European Reshoring Monitor6.

En velkendt tysk producent af sportsfodtøj flyttede i 2016 produktionen i Tyskland af en bestemt skomodel til en fabrik, som er fuldstændigt bemandet af robotter. Virksomheden har til hensigt at åbne flere sådanne "højhastighedsfabrikker" i Europa eller USA i fremtiden.

Enkle og rutineprægede opgaver, som kan automatiseres, vil imidlertid forsvinde7. De job, der vil blive skabt og bragt tilbage til Europa, vil være forskellige fra dem, der blev flyttet for mange år siden. Udfordringen for Europa bliver at innovere inden for strategiske teknologier og hjælpe arbejdstagerne med at opnå de rigtige kvalifikationer for at undgå at udvide kløften på arbejdsmarkedet.

Digitale teknologier og e-handel vil yderligere øge grænseoverskridende muligheder for selv de mindste virksomheder. Mange virksomheder er nu "født globale" og når ud til købere i hele verden via internettet. På den anden side bliver visse store onlineplatforme mere og mere dominerende på markedet takket være deres evne til at spore og opbevare personoplysninger. Der vil blive flere udfordringer i forbindelse med forvaltningen af beskyttelsen af privatlivets fred, databeskyttelse, cybersikkerhed samt imødegåelse af misbrug af markedsstyrke.

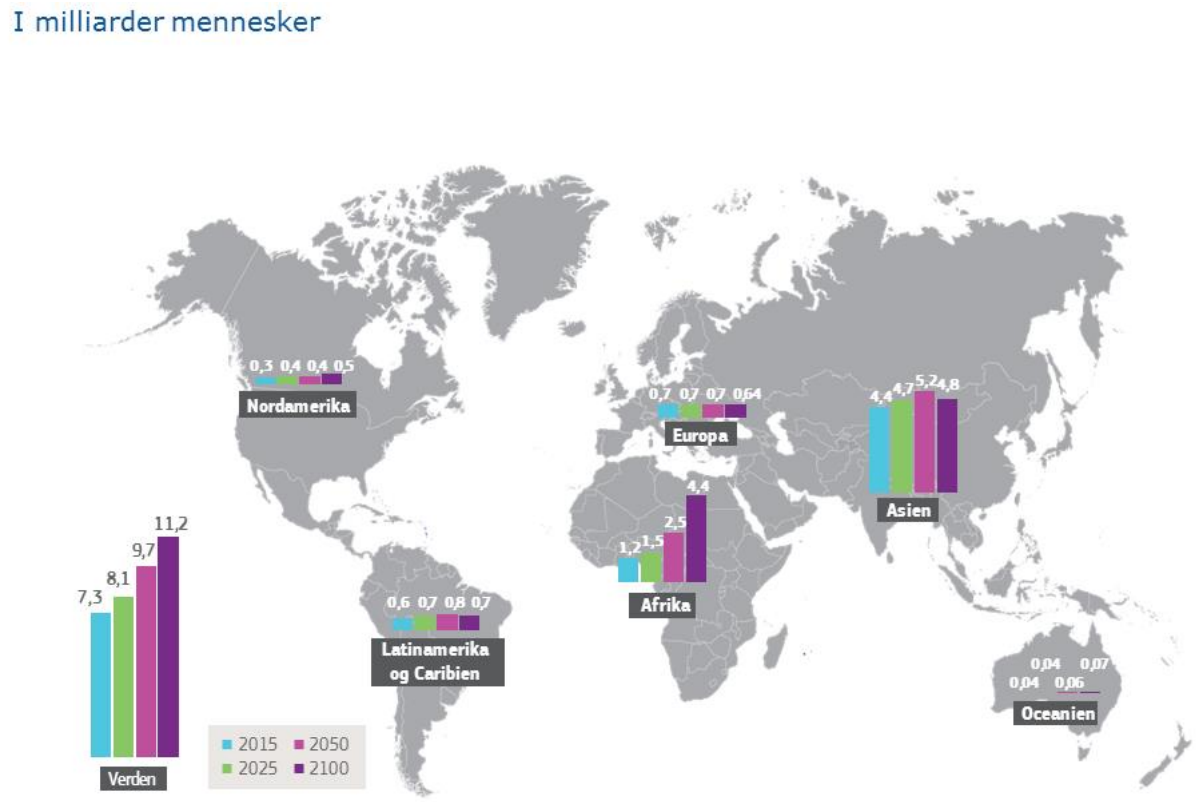
De udviklede lande har vist vejen frem inden for mange af disse nye teknologier. Konkurrencen vil dog i stadig højere grad komme fra de nye økonomier, som hurtigt bevæger sig op i værdikæden. Kløften mellem mere teknologisk avancerede regioner og de mindre avancerede risikerer at blive udvidet, medmindre regeringerne investerer i uddannelse, udstyrer borgerne med de rigtige færdigheder, tilskynder til innovation, sikrer loyal konkurrence og regulerer intelligent, hvor det er nødvendigt.

I 2025 vil 61 % af verdens 8 mia. mennesker bo i Asien, navnlig i Kina og Indien. EU's relative andel af verdens befolkning vil falde, og EU27 vil tegne sig for 5,5 %. Det kan føre til en multipolar verdensorden med forskellige politiske, teknologiske, økonomiske og militære kræfter. Men det giver også europæiske virksomheder nye markeder.

[6] https://reshoring.eurofound.europa.eu/.

[7] OECD anslår, at i gennemsnit og på tværs af landene er 9 % af arbejdspladserne i stor risiko for at blive automatiseret, mens halvdelen af arbejdsopgaverne for yderligere 25 % af arbejdsstyrken vil ændre sig væsentligt på grund af automatisering.

Figur 7: Den største befolkningstilvækst finder sted uden for Europa

Kilde: De Forenede Nationer (2015)

Det synes at være sikkert, at mobiliteten vil stige. Mindre end 4 % af verdens befolkning bor i dag uden for deres fødeland, og dette tal er endnu lavere for europæerne[8]. I 2025 er der flere, der vil flytte. Et stærkt stigende antal unge i Afrika, ustabilitet i vores nabolande og andre steder og det voksende pres som følge af klimaændringer vil fortsat tilskynde enkeltpersoner og familier til at søge efter et sikrere og bedre liv i udlandet, medmindre der investeres i fremme af en fredelig fremtid med velstand i oprindelseslandene.

Forskellige teknologier har gjort borgerne mere bevidste om mulighederne i verden. De gør det imidlertid også lettere for borgerne at fjernarbejde, herunder i et andet land eller på et andet kontinent. Deltagelse i den globale arbejdsstyrke vil blive mindre afhængig af, hvor folk bor, og mere afhængig af deres internetforbindelses hastighed og kvalitet.

En mere forbundet verden vil give nye muligheder og større trusler. Kriminelle og terrorister vil fortsat forsøge at udnytte øget åbenhed og bruge nye teknologier til at foretage ulovlig handel eller sprede had. På den anden side er flere og flere aktører – borgere, civilsamfundsgrupper, virksomheder og kommuner – i stand til at have forbindelser med deres kolleger overalt i verden og arbejde sammen om at løse fælles problemer.

Netværk af byer arbejder sammen for at lære af hinanden, hvordan man bekæmper klimaændringer eller integrerer nyankomne flygtninge, regioner indgår partnerskaber med private virksomheder med henblik på at udvikle fremsynede udviklingsplaner og borgerne mobiliserer sig online for at vise solidaritet med globale bevægelser som f.eks. **kvindedemonstrationer**, der fandt sted i byer i hele verden den 21. januar 2017.

[8] UNFPA.

2.2. ... og fristelsen til at forlade sig på isolationisme eller passivitet skal modstås

Ændringer i forbindelse med globaliseringen kan føre til et ønske om, at landene isolerer sig fra omverdenen. Dette er særlig udtalt i regioner, som halter bagefter. Nogle ønsker at opstille barrierer og lukke grænserne. I den modsatte ende af skalaen ønsker andre at lade globaliseringen gå sin gang i den tro, at selvregulerende markeder i sidste ende vil skabe de bedste resultater.

I kølvandet på den økonomiske krise og antiglobaliseringsbevægelsen har vi allerede været vidne til en udvikling i retning af isolering. De multilaterale forhandlinger, der skal nedbryde barriererne for handel, har i stort omfang stået i stampe i det seneste årti, og protektionisme har fået et comeback[9]. Selv lande, som traditionelt har slået til lyd for en åben global økonomi, undersøger nu mulighederne for at bremse importen, begrænse indvandringen og begunstige indenlandsk produktion. Disse udviklingstendenser har bidraget til den seneste markante opbremsning i væksten i den globale handel.

Imidlertid anerkender et flertal af de europæiske borgere, at[10] protektionisme ikke beskytter. Protektionisme kan yde kortsigtet nødhjælp, men historien viser, at den aldrig har haft varig succes og i mange tilfælde har haft katastrofale resultater[11]. Et skræmmende eksempel herpå er den store depression i 1930'erne, der blev forværret af gengældelsesprotektionisme og i sidste ende bidrog til, at der opstod krig.

Hvis vi lukker vores grænser, er der andre, der vil gøre det samme. Vi vil alle blive tabere. Dette er navnlig tilfældet for Europa, som er dybt integreret i de globale værdikæder. Protektionisme vil forstyrre produktionen og øge omkostningerne og priserne for forbrugerne. Den europæiske eksport ville blive mindre konkurrencedygtig, og endnu flere arbejdspladser blive bragt i fare[12]. En forøgelse af handelsrestriktionerne på 10 % skønnes at føre til en nedgang i nationalindkomsten på 4 %[13]. Vi ville miste adgangen til nye produkter, tjenester, teknologier og ideer. Prisstigninger rammer de fattigste hårdest, og protektionisme vil have den modsatte virkning af den ønskede[14].

For at undgå denne nedadgående spiral er der behov for multilaterale institutioner og regler for at give landene mulighed for i fællesskab at fremme fælles løsninger i en globaliseret verden. Dette er af afgørende betydning for at kunne håndtere problemer, som kræver kollektiv handling, f.eks. den globale økonomi, klimaændringer eller skatteunddragelse. Uden dem kan stærke og mindre samvittighedsfulde lande og virksomheder gennemtvinge deres regler og interesser over for svagere lande og virksomheder. Dette ville være i strid med EU's

[9] En rapport fra WTO, OECD og UNCTAD viste, at der siden 2008 er blevet registreret mere end 1 500 nye handelsrestriktioner i G20-landenes økonomier. Kun en fjerdedel af disse var blevet afviklet i maj 2016.

[10] Et flertal af europæerne opfatter globaliseringen som en mulighed for økonomisk vækst. En endnu større gruppe har tillid til deres økonomi. Kilde: Standard Eurobarometer 86, efteråret 2016.

[11] Autarkiske eksperimenter Sovjetunionen, Albanien indtil 1990'erne, Kina indtil 1970'erne, Argentina i perioden mellem 1970'erne og 2000'erne eller senest i Venezuela førte ikke til velstand.

[12] Arto, Iñaki, José M. Rueda-Cantuche, Antonio F. Amores, Erik Dietzenbacher, Nuno Sousa, Letizia Montinari og Anil Markandya,"EU Exports to the World: Effects on employment and income", Europa-Kommissionen, 2015.

[13] OECD (2003), "The Sources of Growth in OECD Countries", Paris.

[14] Ifølge en undersøgelse, som for nylig blev gennemført i 27 europæiske lande og 13 andre store lande, vil det reelle indkomsttab, hvis handelen stoppes, være 63 % for de fattigste husholdninger og 28 % for de rigeste, fordi de fattige bruger en større del af deres indkomst på forbrug (kilde: "Measuring the unequal gains from trade", Pablo D. Fajgelbaum og Amit K. Khandelwal, Quaterly Journal of Economics, august 2016).

grundlæggende værdier, retsstatsprincippet, ligestilling og den solidaritet, som EU er bygget på.

For bedre at styre globaliseringen har vi brug for mere global styring og globale regler. Og vi er nødt til at støtte dette med nationale politikker, som øger vores konkurrenceevne og modstandsdygtighed hjemme. Europa skal nu træffe afgørelse om, hvordan dette gøres.

3. EU'S INDSATS UDADTIL: INTERNATIONALT SAMARBEJDE MED HENBLIK PÅ AT FORME GLOBALISERINGEN, ØKONOMISK DIPLOMATI OG REDSKABER, DER SKAL SIKRE LIGE KONKURRENCEVILKÅR

3.1. EU er allerede en drivkraft for en mere retfærdig verdensorden ...

Opbygning af en retfærdig, regelbaseret ordning baseret på høje standarder kræver samarbejde mellem mange lande med forskellige interesser, kulturer og udviklingsniveauer. Målet er at afstemme *midlerne* til globalisering — åbning af markeder og teknologisk udvikling — med *formålene* — sikring af rettigheder og øget menneskelig velfærd.

Efter to altødelæggende verdenskrige oprettede landenes regeringer De Forenede Nationer (FN), Den Internationale Valutafond (IMF), Verdensbanken eller den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT), der senere blev til Verdenshandelsorganisationen (WTO). Disse institutioner har bragt fred, stabilitet, tillid og velstand til mange mennesker. Den indbyrdes afhængighed blev øget, og den globale handel steg kraftigt.

Efter finanskrisen blev G20-landenes regeringer enige om et koordineret program til støtte for den globale økonomi og mere solide globale regler til regulering af de finansielle markeder og bekæmpelse af skatteunddragelse. 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og dens mål for bæredygtig udvikling blev godkendt af alle medlemmerne af FN i 2015. En bindende international aftale blev også opnået i Paris for at bekæmpe klimaændringerne og sætte skub i en proces, der vil forbedre de miljømæssige standarder i hele verden. På FN-topmødet i 2016 forpligtede lederne sig også til at udvikle en global politik til håndtering af store flygtninge- og migrantstrømme. Tidligere i år trådte en ny WTO-aftalen om handelslettelser i kraft.

Disse eksempler er udtryk for en ny global indsats for at samarbejde om styring af globaliseringen. EU og medlemsstaterne spillede en central rolle i denne forbindelse. EU er i sig selv en model for velfungerende reguleret integration, der giver os mulighed for at fremme multilateralisme og en regelbaseret orden.

3.2. ... men der bør gøres mere fremover

Det internationale regelsæt er dog stadig langt fra at være fuldstændigt. Visse områder, navnlig inden for den digitale økonomi, er næsten ikke reguleret. Inden for andre giver reglerne ikke lige vilkår eller kun utilstrækkelig beskyttelse mod skadelig og urimelig adfærd som f.eks. skatteunddragelse, korruption, udvinding af ressourcer, ulovlige finansielle strømme, skadelig statsstøtte eller social dumping.

Vi har ikke kun behov for at opretholde den eksisterende globale regelbaserede orden med henblik på hidtil usete udfordringer, men også at udvikle den yderligere. Kommende udfordringer, navnlig i en multipolær verden, vil kræve, at vi fortsætter og styrker koordineringen af den økonomiske politik for at sikre en stærk, bæredygtig, afbalanceret og inklusiv vækst. Multilateralt samarbejde med vores globale partnere er til stadighed den foretrukne fremgangsmåde. Med henblik herpå bør vi bidrage til at styrke og reformere multilaterale institutioner, så de bliver mere retfærdige og effektive, hvis de fortsat skal være en del af løsningen. I en verdensorden, som i stigende grad anfægtes, bør vi også være rede til at fremskynde udviklingen gennem samarbejde med mindre koalitioner og samtidig lade døren stå åben for andre, således at de kan tilslutte sig, når de er rede. På samme måde bør ikke-statslige aktører som f.eks. internationale organisationer eller ngo'er inddrages på passende måde.

EU kunne fortsat gå i spidsen og formidle sine værdier og interesser og fremme et kapløb mod toppen. **2030-dagsordenen for** bæredygtig udvikling giver et fælles referencepunkt for

prioritering af den fremtidige indsats til fordel for velstand, planeten og mennesker i hele verden, især i udviklingslandene.

I juni 2017 vil EU vedtage en ny europæisk **konsensus om udvikling**, som vil tilpasse EU's udviklingspolitik til 2030-dagsordenen. For effektivt at tage udfordringerne i en globaliseret verden op skal EU's udviklingsindsats være mere end blot støtte. Den skal samle investeringer og handel, den private sektors bidrag, mobilisering af nationale ressourcer, fremme af god regeringsførelse, retsstatsprincippet og menneskerettigheder, herunder et særligt fokus på unge, ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders indflydelse og status. EU's foreslåede **eksterne investeringsplan** skal skabe fordele for alle parter ved at fremme bæredygtig vækst og beskæftigelse i udviklingslandene. Dette vil bidrage til at lette migrationspresset og skabe investeringsmuligheder for europæiske virksomheder.

Mere integreret og proaktiv **europæisk økonomisk diplomati** vil også skabe bedre resultater for vores borgere. EU og medlemsstaterne bør forbedre sammenhængen mellem eksterne politikker og redskaber til fremme af vækst og beskæftigelse i Europa og bliver mere effektive i forfølgelsen af vores økonomiske interesser i udlandet. Afhængigt af det pågældende land kunne EU's interesser omfatte sikring af makroøkonomisk stabilitet, støtte til centrale økonomiske og sociale reformer eller løsning af hindringer for markedsadgang.

Økonomisk diplomati kræver øget koordinering mellem EU, medlemsstaterne og de finansielle institutioner som f.eks. Den Europæiske Investeringsbank. Anvendelse af det omfattende netværk af EU-delegationer i verden bør også hjælpe europæiske virksomheder, især SMV'er, med at få succes på globale markeder. Dette kan ske gennem støtte til bedre udnyttelse af muligheder, som skabes af handels- og investeringsaftaler, for at bekæmpe vedvarende hindringer for markedsadgang eller at fremme strategiske fælleseuropæiske handelsprojekter. Det kunne også omfatte deltagelse i fastsættelsen af internationale standarder for nye teknologier eller styrkelse af europæiske erhvervsorganisationer i udlandet.

EU bør fortsætte med at udvikle en **afbalanceret, regelbaseret og progressiv dagsorden for handel og investeringer**[15], som ikke kun åbner markeder på et gensidigt grundlag, men også styrker den globale styring inden for områder som menneskerettigheder, arbejdsvilkår, fødevaresikkerhed, folkesundhed, miljøbeskyttelse og dyrevelfærd. Disse aftaler skal opretholde EU's og medlemsstaternes evne til at nå legitime mål for den offentlige politik og opretholde EU's nuværende høje standarder på disse områder[16] for at beskytte vores borgere og beskytte EU's industri mod illoyal konkurrence. De bør også bidrage til opfyldelsen af målene for bæredygtig udvikling.

Internationale økonomiske og finansielle bestemmelser bør forblive et fokusområde. Vi bør især støtte mere effektive mekanismer på globalt plan for at overvåge og tilpasse makroøkonomiske politikker, optrappe bekæmpelsen af skatteundgåelse, sikre stabiliteten i finanssektoren, eliminere overkapacitet og dertil knyttede statslige tilskud, fremme e-handel, samtidig med at privatlivets fred beskyttes, og fremme konvergens inden for tekniske standarder, således at de ikke længere fungerer som unødvendige hindringer.

Desuden bør vi gå videre med bestræbelserne på at forbedre sociale standarder og **arbejdsnormer** og -praksis i tæt samarbejde med Den Internationale Arbejdsorganisation,

[15] Meddelelse COM(2015) 497 af 14. oktober 2015 "Handel for alle: En mere ansvarlig handels- og investeringspolitik".

[16] Se det fælles fortolkende instrument om den omfattende økonomi- og handelsaftale mellem Canada og EU og dets medlemsstater - http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/en/pdf.

men også civilsamfundet, arbejdsmarkedets parter og den private sektor. I denne forbindelse bør kollektive overenskomstsystemer fremmes på verdensplan.

Globaliseringen er nødt til at blive effektiv. Handel hjælper lande med at blive mere produktive gennem specialisering, men reel effektivitet indebærer også, at de eksterne omkostninger minimeres, og den økonomiske vækst adskilles fra ressourceforbruget. Forurening som følge af transport og emballering, trafikbelastning og udtømning af værdifulde naturressourcer er vigtige eksempler på disse virkninger udefra.

Parisaftalen om klimaændringer tjener til bekæmpelse af klimaændringer, fremmer af overgangen til ren energi og skaber desuden nye forretningsmuligheder for EU's virksomheder, navnlig inden for rene energiteknologier. Det giver en konkurrencemæssig fordel til de industrier, der allerede har reduceret deres CO^2-fodaftryk. Det vigtigste er nu at færdiggøre regelsættet for gennemførelse heraf for at sikre, at alle lande bidrager til reduktionen af CO^2-emissioner.

Kulturelt diplomati er en integrerende del af vores fælles udenrigspolitik og økonomiske politik. Europæisk **kultur er en vigtig kilde til beskæftigelse og vækst**, og samtidig kan kulturel udveksling og mellemfolkelige kontakter forme globaliseringen og fremme vores værdier og identitet.

Som verdens største indre marked, verdens største handelsmagt og investor og den største donor af udviklingsbistand kan Europa udforme det globale regelsæt. Men for at bevare denne indflydelse i en situation med demografiske, økonomiske og politiske forandringer er vi i stigende grad nødt til at **stå sammen og tale med én stemme**. I 2050 vil intet enkelt europæisk land være blandt de otte største økonomier udtrykt i størrelse[17].

Rettidige, gennemsigtige og inklusive beslutningsprocedurer er nødvendige, for at en kollektiv international indsats kan være effektiv. EU skal være i stand til ikke blot at indgå brede aftaler for at løse en lang række globale spørgsmål, men også til at sikre, at disse aftaler kan ratificeres og gennemføres. Spørgsmålet er stadig, om EU's institutionelle struktur er fuldt ud tilpasset til denne udfordring. Dette spørgsmål bør behandles i forlængelse af den kommende udtalelse fra Domstolen om kompetence i forbindelse med handelsaftaler[18].

3.3. ... og EU bør tage skridt til at genoprette lige konkurrencevilkår

EU står ganske vist for åbenhed og samarbejde, men kan ikke være naiv i sin tilgang til globaliseringen. Der er situationer, hvor der findes regler, men disse ikke overholdes. Det kan tage nogen tid at lukke smuthullerne i de globale regler og hæve standarderne. I mellemtiden skal EU råde over instrumenterne til at genoprette lige vilkår og sætte beslutsomt ind over for lande eller virksomheder, der udøver illoyal praksis.

Det starter med **bedre håndhævelse af eksisterende aftaler og regler** på områder som handel, arbejdsnormer, klima og miljøbeskyttelse. Verdenshandelsorganisationen (WTO) har en bindende tvistbilæggelsesordning, som EU bør fortsætte med at anvende, når det er påkrævet. På samme måde bør vi sikre, at de tilsagn, som parterne har afgivet inden for rammerne af vores bilaterale handels- og investeringsaftaler, overholdes. **En effektiv håndhævelse af vores egne EU-regler** vil også sikre, at alle virksomheder, som er til stede eller aktive i EU og overtræder reglerne, straffes effektivt. Dette bør ske i samarbejde med medlemsstaternes myndigheder. Der kan også foretages yderligere investeringer i EU's **toldrisikostyring** med henblik på at lette og fremskynde lovlig handel i EU og samtidig sikre

[17] The world in 2050, PWC, februar 2017.
[18] Domstolen, udtalelsessag 2/15.

borgernes tryghed og sikkerhed ved at standse forfalskede eller farlige varer ved EU's grænser.

EU vil også fortsætte sin indsats for at fastlægge retfærdige regler for beskyttelse af internationale investeringer, samtidig med at regeringerne gives mulighed for at forfølge deres legitime politiske mål. Tvister bør ikke længere afgøres ved voldgift under systemet med såkaldt tvistbilæggelse mellem investor og stat (ISDS). Kommissionen har derfor foreslået en **multilateral investeringsdomstol**[19], som vil skabe en retfærdig og gennemsigtig ordning og for nærværende drøftes med vore partnere.

Vi har også brug for effektive **handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter:** Disse bør revideres, således at de bliver hurtigere, mere fleksible og mere effektive, når dumping og unfair subsidiering skal bekæmpes[20]. Ligeledes er EU verdens mest åbne marked for **offentlige udbud**, men vores virksomheder har ikke altid samme adgang til andre lande. Forslaget om et internationalt instrument for offentlige udbud[21] vil løse dette problem. Der er behov for en hurtig indsats på disse områder.

Åbenhed over for **udenlandske investeringer** er fortsat et centralt princip for EU og en vigtig kilde til vækst. Imidlertid er der for nylig blevet udtrykt bekymring over udenlandske investorer, navnlig statsejede virksomheder, der overtager europæiske virksomheder med nøgleteknologier af strategiske årsager. EU's investorer har ofte ikke samme ret til at investere i det land, hvorfra investeringerne stammer. Disse problemer kræver omhyggelig analyse og passende foranstaltninger.

Europæiske virksomheder er vigtige partnere i forbindelse med udformningen af globaliseringen og giver positive resultater for alle. Der er mange positive eksempler på, hvordan man kan opnå bæredygtig vækst for aktionærer, arbejdstagere og de lokalsamfund, hvori de har deres aktiviteter. Når virksomhederne ikke tager deres sociale og miljømæssige ansvar alvorligt, bør de dog drages til ansvar.

EU bør fortsat træffe foranstaltninger med henblik på at opnå global **retfærdighed og gennemsigtighed på skatteområdet.** Ved udgangen af 2017 vil EU råde over en fælles liste over ikkesamarbejdsvillige jurisdiktioner. Dette vil give mere effektive redskaber til at løse problemerne vedrørende skatteunddragelse og tredjelande, der nægter at spille efter reglerne. Kommissionen vil også fortsætte med at føre forhandlinger om internationale regler, der forhindrer selskaber, der er etableret i tredjelande, i at undgå direkte og indirekte skattemæssige forpligtelser, hvorved medlemsstaternes beskatningsgrundlag beskyttes.

[19] Jf. Kommissionens offentlige høring om en multilateral reform af investeringstvistbilæggelsen, der blev lanceret i december 2016.

[20] Jf. Kommissionens meddelelse "Henimod en solid handelspolitik for EU for at skabe vækst og beskæftigelse", oktober 2016, og Kommissionens forslag COM(2013) 191 og COM(2016) 721 til forordninger om ændring af forordning (EU) 2016/1036 om beskyttelse mod dumpingimport fra lande, der ikke er medlemmer af Den Europæiske Union, og forordning (EU) 2016/1037 om beskyttelse mod subsidieret indførsel fra lande, der ikke er medlemmer af Den Europæiske Union.

[21] Jf. Kommissionens forslag COM(2016) 34 af 29. januar 2016.

4. EU'S INDSATS INDADTIL: OPBYGNING AF MODSTANDSDYGTIGHED GENNEM BEDRE DELING AF FORDELE OG FREMME AF KONKURRENCEEVNEN PÅ LÆNGERE SIGT

4.1. Stærke social- og uddannelsespolitikker er afgørende for at sikre modstandsdygtighed og en retfærdig fordeling af velstanden ...

Borgerne skal have tillid til, at deres regeringer vil beskytte og styrke dem gennem solide socialpolitikker, der er et væsentligt element i vores reaktion på globaliseringen. Den 27. april offentliggjorde Kommissionen et oplæg om Europas sociale dimension[22]. Selv om Europa allerede har de mest lige og rummelige samfund i verden, er vi nødt til fortsat at styrke og tilpasse vores politikker til fremtiden og tackle uligheder gennem retfærdige og moderne skattepolitikker. En bedre fordeling af fordelene ved globalisering kombineret med effektiv social beskyttelse vil hjælpe folk med at finde et anstændigt job og tilpasse sig forandringer. Mere generelt vil en retfærdig og ligelig fordeling af velstanden samt målrettede investeringer, der fremmer social integration af mere sårbare kategorier af befolkningen, herunder indvandrere, bidrage til at styrke den sociale samhørighed. Det er præcis de spørgsmål, Kommissionen foreslår løst med den europæiske søjle for sociale rettigheder[23]. Den foreslår en strategi for forbedring af beskæftigelses- og socialpolitikker i EU og medlemsstaterne for at gøre den egnet til digitalisering og globalisering.

Nøglen til indflydelse er livslang læring. Lige adgang til uddannelse af høj kvalitet er en effektiv måde at fordele velstanden i samfundet på. Dette bør begynde med grundlæggende uddannelse af høj kvalitet og adgang til uddannelse og udvikling af kvalifikationer for alle aldersgrupper. Vi er også nødt til at finde nye måder at lære på for et samfund, der bliver mere og mere mobilt og digitalt, og levere den rette blanding af "bløde" færdigheder, navnlig iværksætterånd samt solide digitale færdigheder. Allerede i dag kræver 90 % af alle job it-færdigheder på et vist niveau[24]. Europa er i gang med at forbedre sine digitale færdigheder, men der er behov for yderligere fremskridt[25]. Kombineret med hjælp til jobsøgende, vil dette hjælpe borgerne med at tilpasse sig en arbejdsplads under konstant forandring og mere fleksible karriereforløb.

Et moderne og effektivt arbejdsmarked bør lette adgangen til arbejdsmarkedet for alle. Politikkerne bør også give tilstrækkelig sikkerhed i beskæftigelsen, indkomstkompensation og passende sikkerhedsnet for de personer, der er i en vanskelig overgangsfase. Adgang til tjenesteydelser af høj kvalitet bør sikre lige muligheder og social inklusion. Det kan være lige fra sundhedspleje til børnepasning for at øge kvinders deltagelse i arbejdsmarkedet, fjernarbejde, bedre balance mellem arbejdsliv og privatliv og til forbedring af beskæftigelsesmulighederne for personer med nedsat mobilitet.

De måder, hvorpå medlemsstaterne behandler disse sociale spørgsmål, er meget forskellige. De tilgange, der udvikles i ét land, en region eller en by, fungerer ikke nødvendigvis andetsteds. På nuværende tidspunkt bør EU og medlemsstaterne fortsat nøje samordne deres sociale politikker, men EU kunne også støtte den nationale og lokale indsats på

[22] Oplæg om Europas sociale dimension, Europa-Kommissionen, COM(2017) 206 af 26. april 2017.

[23] Meddelelse fra Kommissionen om etablering af en europæisk søjle for sociale rettigheder, COM(2017) 250 af 26. april 2017. Kommissionens henstilling om den europæiske søjle for sociale rettigheder, C(2017) 2600 af 26. april 2017.

[24] Den europæiske statusrapport på det digitale område (EDPR) 2017, SWD(2017) 160.

[25] 70 % eller mere af befolkningen har grundlæggende eller avancerede digitale færdigheder i Finland, Luxembourg og Det Forenede Kongerige sammenlignet med mindre end 40 % i Italien, Cypern, Grækenland, Bulgarien og Rumænien, den europæiske statusrapport på det digitale område 2017.

uddannelsesområdet. Bedste praksis deles, og der er en vigtig rolle for arbejdsmarkedets parter.

Tysklands tosporede erhvervsuddannelsessystem sikrer, at de studerende får de færdigheder, som virksomhederne i praksis har brug for, og fremmer samarbejdet mellem skoler, virksomheder og studerende.

Den skandinaviske flexicurity velfærdssamfundsmodel skaber balance mellem fleksible arbejdsmarkeder og sikrer overgangen mellem job, således at der kan skabes flere og bedre job.

Estlands e-skolesystem[26] uddanner en ny generation, som vil blive mere effektiv og teknologisk begavet end nogensinde. Brug af digital teknologi har gjort det muligt for Estland at ligge øverst blandt medlemsstaterne i rangordningen for OECD's program for international elevevaluering (PISA).

På EU-niveau vil gennemførelsen af søjlen inden for rammerne af det europæiske semester føre til en bedre udbredelse af de fordelingsmæssige virkninger af strukturpolitikker for at gøre væksten mere inklusiv. Passende finans- og strukturpolitikker i medlemsstaterne bør også spille en central rolle. EU's struktur- og investeringsfonde kan også bidrage til at fremme væsentlige investeringer i forbedring af infrastruktur og innovation eller til at støtte udviklingen af menneskelig kapital og beskæftigelse. Det er af afgørende betydning for EU at forblive en Union med moderne og aktive velfærdsstater. Solidaritet er ikke kun en grundlæggende værdi i EU, men er også afgørende for den sociale samhørighed i en åben økonomi.

De **europæiske struktur- og investeringsfonde** (ESF, EFRU og ELFUL) investerer 34,5 mia. EUR (49,2 mia. EUR inkl. nationale bidrag) på uddannelsesområdet. Den **Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen** (EGF) hjælper arbejdstagere, der bliver arbejdsløse, med at finde et andet job eller starte egen virksomhed gennem samfinansiering af aktiviteter som jobsøgning, karriererådgivning, omskoling, mentorordninger og coaching, iværksætteri og indkomststøtte. Siden oprettelsen i 2007 har EGF ydet bistand til 140 000 afskedigede arbejdstagere. Det er et håndgribeligt bevis på EU's solidaritet i håndteringen af beskæftigelsesmæssige og sociale konsekvenser af globaliseringen. Det bør overvejes at gøre dette instrument mere operationelt for at sikre en hurtig anvendelse, hvis en fabrik lukkes, og mere fleksibelt for at gøre det i stand til at støtte en bredere vifte af tiltag inden for økonomisk udvikling set i forhold til den nuværende fokusering på de berørte arbejdstagere. I den forbindelse vil det være vigtigt at bygge bro mellem kortsigtede foranstaltninger og mere langsigtede omstillingsstrategier, der støttes under samhørighedspolitikken.

4.2. ... og der er samtidig behov for en større indsats for at gøre Europa til en konkurrencedygtig og innovativ økonomi ...

[26] I henhold til programmet for international elevevaluering (PISA), som er et førende globalt parameter for måling af uddannelse, som er udarbejdet af OECD, er estiske 15-åriges resultater de bedste i Europa og blandt de bedste i hele verden (kilde: PISA 2015).

Omfordelingspolitikker, der sikrer fordele for alle, kræver betydelige investeringer fra regeringernes side, hvilket igen kun kan finansieres i en situation med en blomstrende og konkurrencedygtig økonomi. Politikkerne skal hjælpe virksomhederne til at kunne innovere løbende. Kun ved at skabe produkter og tjenesteydelser, som følger med udviklingen i forbrugernes behov, kan de trives på de globale markeder og skabe velstand og beskæftigelse.

Det kræver en vision for fremtiden at modernisere vores økonomi gennem indførelse af digitalisering, teknologisk og social innovation, dekarbonisering og den cirkulære økonomi. Selv om vores økonomi i stigende grad bliver baseret på tjenesteydelser, forbliver industrien en vigtig økonomisk søjle. Den er også en vigtig kilde til beskæftigelse, giver job i arbejdsmarkedets midtersegment og bidrager til at forebygge social polarisering. Vi er derfor nødt til at modernisere økonomien gennem konkrete foranstaltninger på EU- og medlemsstatsplan samt regionalt og lokalt plan (jf. figur 8). Det drejer sig ikke om at holde industrier i tilbagegang kunstigt i live; vi bør i stedet investere mere i fremtidens industrier og arbejdstagere og fokusere på nye produktionsteknologier og relaterede industrielle (data)tjenester. Det digitale indre marked[27] og innovationsstrategier bør hjælpe europæiske virksomheder med at blive globale aktører og hurtigt følge nye teknologiske tendenser.

De vigtigste elementer er:

- **Innovation**: EU's medlemsstater og deres regioner er nødt til at bevæge sig op i værdikæden og udnytte deres komparative fordele. Det bør sikres, at nystartede virksomheder og innovatorer i EU's regioner samarbejder med førende aktører, så de kan komme ind i de globale værdikæder. Innovative teknologiers produktivitetsgevinster bør udbredes til bredere sektorer i økonomien. Ledere på det teknologiske felt er fem gange mere produktive end andre virksomheder, mens mindre end 20 % af de små og mellemstore fremstillingsvirksomheder anvender avancerede teknologier, og der skal således gøres mere for at fremskynde deres udbredelse.

AREUS er et projekt, der medfinansieres af EU (Horisont 2020), med fokus på at mindske energitab og optimere ressourceforbruget inden for robotstyret fremstillingsvirksomhed. Det væsentligste resultat er et intelligent forsyningsnet, der sparer både energi og materialer. Det kan overordnet spare 5-9 % af en fabriks energiforbrug og potentielt op til 20 %. Italien, Letland, Sverige, Danmark, Tyskland og Finland deltager i dette program.

Under **Vanguard-initiativet** samarbejder 30 europæiske regioner om investeringer i innovation, f.eks. ved at udvikle projekter, sammen med industrien, der anvender teknologier til 3D-tryk til at skabe metalindsatser, som er meget lettere og mere fleksible.

I **Belgien** har højt kvalificerede forsknings- og udviklingsmedarbejdere adgang til en skattefritagelse, hvilket giver en effektiv reduktion af arbejdskraftomkostningerne til forskere.

En **portugisisk SMV** har udviklet en app, der giver forbrugerne mulighed for at scanne produkter for at undgå kassekøen og afstemme indkøbslisten efter butikkens indretning. De har ekspanderet internationalt med kontorer i Porto, Berlin og San Francisco med en finansiering på 1,2 mio. EUR under Horisont 2020.

Barcelona, Amsterdam, København, Paris, Berlin, Lissabon og mange andre europæiske storbyer har udviklet byfornyelsespolitikker med det formål at tilbyde prismæssigt overkommelige kontorer, støtte til væksthuse, gratis rådgivning til iværksættere eller programmer til støtte for iværksættermiljøer.

[27] Jf. strategien for et digitalt indre marked i EU, COM(2015) 192.

- **Investeringer:** Sikring af innovative virksomheders adgang til finansiering, investeringsvenlige reguleringsmæssige rammer og udvikling af vigtig infrastruktur, herunder digitale tjenester, energi og transport. Institutioner i den private sektor kan samarbejde med Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, og kapitalmarkedsunionen kan bidrage til at øge de finansieringskilder, der er til rådighed for innovative iværksættere og virksomheder.

Investeringsplanen for Europa giver konkrete resultater. Primo april 2017 havde den støttet investeringer for i alt 183,5 mia. EUR. Disse transaktioner omfatter alle 28 medlemsstater og forventes at komme mere end 388 000 SMV'er og midcapselskaber til gode.

Med et budget på 42 mia. EUR støtter **Frankrigs Banque Publique d'Investissement** (BPI) udviklingen af innovative nystartede virksomheder ved at tilvejebringe startkapital til iværksættere, og banken har bidraget til mange digitale succeshistorier.

- **Sektorpolitikker**[28]**:** Det er en hovedprioritet at styrke overgangen til en digital, kulstoffattig og mere cirkulær europæisk økonomi yderligere, at fuldt ud integrere målene for bæredygtig udvikling i europæisk politik og at sørge for en dramatisk uddybning af det digitale indre marked med henblik på at fastsætte fælles EU-regler og -standarder for at tilskynde til investeringer i fremtidens teknologier.

Meddelelsen om den europæiske dagsorden for den kollaborative økonomi[29] giver klare EU-regler og politiske anbefalinger, der skal hjælpe borgerne, virksomhederne og EU-landene med at drage fuld nytte af de nye forretningsmodeller og fremme en afbalanceret udvikling af f.eks. transportplatforme eller platforme for leje af boliger, der crowdsources.

Takket være sin politik for at begrænse motoriseret trafik og give prioritet til fodgængere, cyklister og offentlig transport blev **Ljubljana** udnævnt til Europas miljøhovedstad i 2016. Byens økonomiske vækst på 8 % i 2016 slog alle tidligere rekorder og blev hjulpet på vej af forbedrede investeringsmuligheder og produktivitetsforhold, der opstod som følge af udviklingen af bæredygtig infrastruktur, som fremmede og tiltrak turisme.

- **Regulering og beskatning:** Nye forretningsmodeller bør støtte iværksætteri, samtidig med at der sikres lige vilkår. Det skal på alle politiske niveauer sikres, at de lovgivningsmæssige rammer er enkle og gunstige for iværksættere, navnlig SMV'er. Dette betyder ikke, at man skal deregulere eller have et kapløb mod bunden, men derimod at der skal indføres *intelligent* regulering. Parallelt hermed skal regeringerne sikre, at skattepolitikken fortsat er relevant i lyset af digitaliseringen og nye forretningsmodeller, og at selskaberne betaler deres skatter der, hvor der rent faktisk skabes et overskud.

Inden for rammerne af Kommissionens dagsorden for bedre regulering gør Kommissionen forretningsaktiviteter lettere og billigere at gennemføre ved at forenkle love og bestemmelser på EU-plan. Fælles europæiske regler om databeskyttelse, der blev vedtaget i april 2016, erstatter 28 nationale lovgivninger og fører til anslåede besparelser på op til 2,3 mia. EUR om året. Den nye EU-lovgivning indebærer direkte fordele for borgerne gennem bedre databeskyttelse og for virksomhederne, hvis administrative byrde vil blive reduceret, og som vil være i stand til at arbejde med én enkelt lovgivningsmæssig ramme i hele Unionen.

[28] F.eks. inden for energiintensive industrier, fødevareforsyningskæden, rumfartsindustrien eller bilindustrien.
[29] COM(2016) 356.

Med sine enkle og intelligente lovgivningsmæssige rammer har **Danmark** konsekvent været blandt de tre[30] bedste lande i verden med hensyn til, hvor let det er at drive virksomhed. Muligheden for at foretage næsten alle procedurer online gør landet til et af de førende med hensyn til effektiv virksomhedsadministration.

Hvis alle disse politikker udformes på den rigtige måde i EU's **indre marked**, som er det største i verden, får de europæiske virksomheder et springbræt til at udvide deres aktiviteter på globalt plan. Hvis det indre marked skal styrkes, skal der træffes politik- og håndhævelsesforanstaltninger på EU- og landeplan, og der må ikke skabes nye barrierer, f.eks. inden for detailsektoren. For at sikre et gunstigt erhvervsklima og styrke medlemsstaternes økonomier bør det europæiske semester fortsat fungere som en mekanisme for koordinering af politikker i EU. Medlemsstaterne bør indføre politikker, der øger produktiviteten og fremmer inklusion, og afsætte flere af sine ressourcer til investeringer i innovation, uddannelse og de langsigtede faktorer for styrkelse af konkurrenceevnen.

4.3. ... i tæt partnerskab med mere selvstændige regioner

Fordelene ved globaliseringen er spredt over store dele af samfundet, men omkostningerne opstår ofte lokalt. Grundlæggende økonomiske forandringer sker på lokalt niveau, hvor erhvervslivet og borgerne indgår i et samspil. Vi har derfor behov for at målrette indsatsen mod lokale og regionale investeringsbehov, kvalifikationskløfter og lovgivningsmæssige hindringer med henblik på at sikre, at alle regioner kan drage fordel af det indre marked og forberede sig bedre på de udfordringer, der følger af globaliseringen. De europæiske struktur- og investeringsfonde, der sammen med de nationale bidrag giver 67,6 mia. EUR til at bistå regioner med intelligente specialiseringsstrategier, der tager udgangspunkt i deres stærke sider, hjælper dem med at bevæge sig op ad værdikæden, fremmer den private sektor og er målrettet mod centrale prioriteringer og udfordringer, samtidig med at hjerneflugt og afvandring fra landet forhindres. I mange tilfælde er denne overgang ikke nødvendigvis ensbetydende med ødelæggende og højteknologiske forandringer, men snarere mere trinvis innovation for at sikre en fremtid for de mere traditionelle industrier.

Innovationsklynger, som skaber forbindelser mellem virksomheder, universiteter, nystartede virksomheder, investorer og lokale myndigheder, skal videreudvikles og kobles sammen i hele Europa. Mange europæiske regioner er godt rustet til at drage fordel af de muligheder, som globaliseringen giver. Men andre er udsat for en højere risiko for store tab af arbejdspladser som følge af den internationale konkurrence og den teknologiske udvikling.. Sårbare regioner findes over hele Europa, men de fleste er beliggende i det sydlige eller centrale og østlige Europa og er i centrum for EU's politikker for at øge konkurrenceevnen og styrke modstandsdygtigheden.

Efter en stor svensk bilfabrikants konkurs i december 2011 mistede mere end 3 000 mennesker deres job i Trollhättan i det sydlige Sverige. Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen trådte til med 5,4 mio. EUR for at hjælpe 1 350 arbejdstagere, der var blevet afskediget af virksomheden og 16 af dens leverandører. Siden da har byen kæmpet imod og reduceret arbejdsløsheden med en fjerdedel til trods for afskedigelserne. Arbejdsløsheden er i dag endnu lavere, end den var før, idet den er faldet fra 16 til 12 %. Succesen er en hyldest til en stærk iværksætterånd inden for sektorer som byggebranchen, transport og rumfart. Der er blevet oprettet mange nye virksomheder, og de beskæftiger ca. 1 000 personer. De, der blev afskediget af Saab, blev tilbudt mulighed for at studere uden at

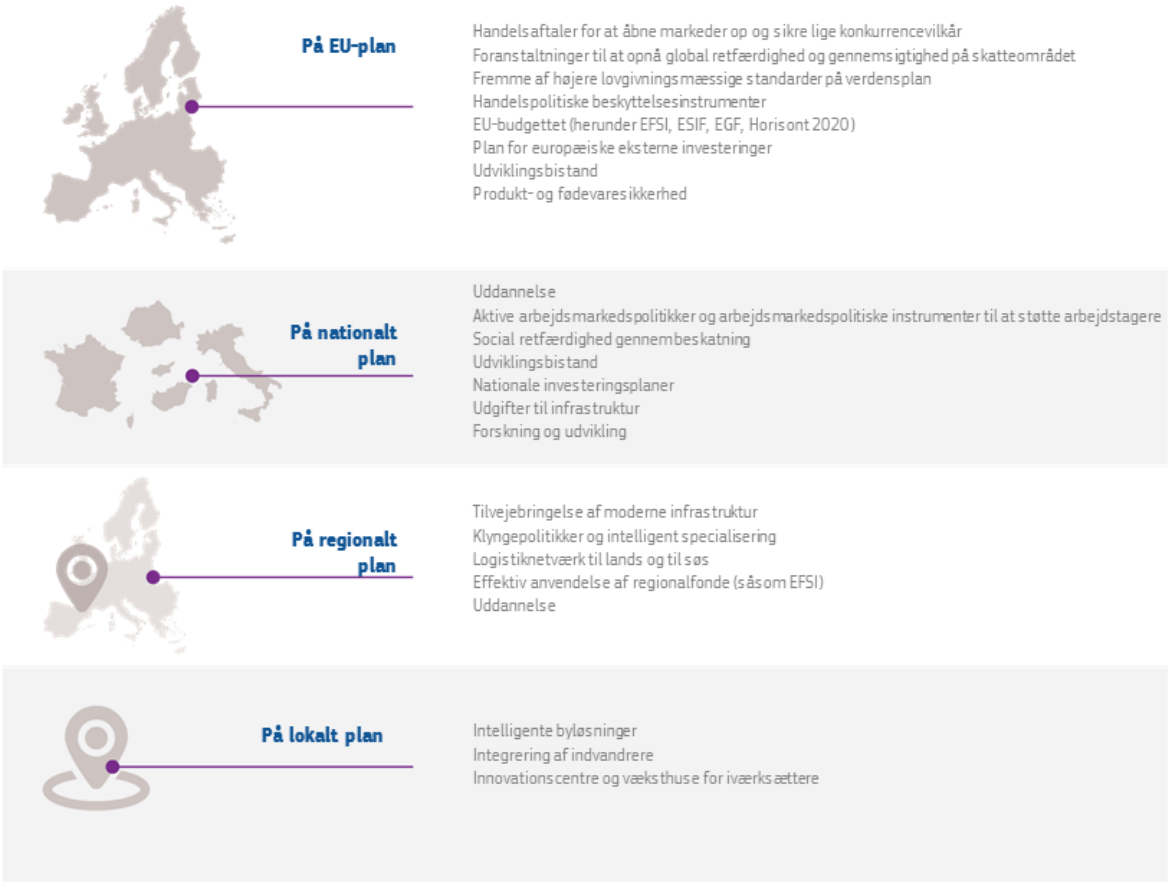
[30] Verdensbanken, Doing business, 2017.

miste deres arbejdsløshedsydelse, så mange tog chancen og påbegyndte en uddannelse med nye karrieremuligheder.

Man bør være særlig opmærksom på at styrke modstandsdygtigheden i landdistrikter, der er i fare for at blive kørt agterud af globaliseringen eller den demografiske udvikling. En moderne fælles landbrugspolitik spiller en central rolle for fremme af konkurrenceevnen i landbrugsfødevaresektoren og vellykket integration på de internationale markeder ved at fremme høje standarder.

At gøre den europæiske økonomi mere konkurrencedygtig, bæredygtig og modstandsdygtig over for globaliseringen og at sikre, at den skaber de ressourcer, der er nødvendige for at sikre en mere retfærdig fordeling af de dermed forbundne fordele, er et fælles ansvar for alle regeringsniveauer.

Figur 8: Styring af globaliseringen – en fælles opgave

Kilde: Europa-Kommissionen

5. KONKLUSION

Øget globalt økonomisk samarbejde og teknologisk udvikling skaber muligheder og udfordringer, håb og frygt. Kendsgerningerne viser, at den europæiske økonomi samt europæiske virksomheder og borgere fortsat høster enormt store fordele af globaliseringen, men disse fordele kommer ikke automatisk, og de er heller ikke jævnt fordelt blandt de europæiske regioner og borgerne.

Frygten er reel og i nogle tilfælde velbegrundet. Globaliseringen og de dermed forbundne teknologiske ændringer vil ændre vores liv med hidtil uset hastighed. Denne proces vil ikke være glat, men kan ikke standses eller vendes. Spørgsmålet er nu, om Europa kan finde en fælles forståelse om vejen frem for effektivt at håndtere ændringerne.

Nogle mennesker ønsker at trække vindebroen op, allerede ved deres nationale grænser. De sætter endog spørgsmålstegn ved, hvorvidt det indre marked giver for store muligheder for fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft i EU. At tro man kan stoppe eller vende den europæiske integration er en utopi.

EU-27 er fortsat verdens største handelsmagt, investor og udviklingsbistandsyder. Vi er dybt integreret i globale værdikæder og vil fortsat være af stor betydning, selv når der opstår nye magtfulde aktører. I stedet for at læne os tilbage og lade globaliseringen forme vores skæbner har vi mulighed for at forme globaliseringen i overensstemmelse med vores egne værdier og interesser.

Den dokumentation, der fremlægges her, viser tydeligt, at globaliseringen kan være gavnlig, når den styres korrekt. Uden for EU vil effektivt europæisk økonomisk diplomati bidrage til udformning af et globalt regelsæt og sikre, at europæiske virksomheder kan blomstre på hurtigt voksende internationale markeder. Deres fortsatte succes vil skabe flere og bedre job i hjemlandet for vore borgere. Vi bør ligeledes ikke vige tilbage fra at træffe foranstaltninger for at genoprette lige vilkår, hvor dette er nødvendigt.

Inden for EU er der fastsat fælles regler for at regulere verdens største indre markeder og sikre høje standarder. Virksomheder, der opererer i innovative og fleksible nationale økosystemer, som f.eks. de små og mellemstore virksomheder i Tyskland, kan også udvikle sig på de globale markeder. Uddannelse af høj kvalitet, f.eks. i Finland eller Estland, giver borgerne de kvalifikationer og den modstandsdygtighed, de behøver for at kunne tilpasse sig effektivt. Aktive arbejdsmarkedspolitikker og effektive fordelingspolitikker sikrer social samhørighed og bidrager til bekæmpelse af social udstødelse, hvilket Danmark, Sverige og andre lande er gode eksempler på.

Styringen af globaliseringen begynder således på hjemmefronten. Europa skal handle for at dele globaliseringens fordele mere ligeligt i overensstemmelse med vores principper om solidaritet og bæredygtighed. EU bør også være en innovativ og konkurrencedygtig økonomi med virksomheder, som er førende på verdensplan, og borgere, der kan tilpasse sig til forandringer og er i stand til at skabe den velstand, der er nødvendig for at opretholde vores sociale model.

EU-institutionerne kan ikke gøre dette alene: Det skal være et fælles projekt for EU og medlemsstaterne. De nationale regeringer er for størstedelens vedkommende ansvarlige for de primære politiske redskaber. Regioner, byer og landdistrikter vil alle være nødt til at tilpasse sig. EU kan og vil støtte med sine egne redskaber.

Vores borgere forventer et klart svar på, hvordan vi kan arbejde sammen. Det er årsagen til, at debatten om Europas fremtid, der blev lanceret med hvidbogen, er så vigtig. Et Europa, der ved, hvilken kurs det ønsker at tage, kan også bidrage til, at vi får en bedre verden for alle.